

בראתי יצר הרע בראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת תולדות - Shabbos Parshas Toldos
ד' כסלו תשס"ג - November 9, 2002

לכל זמן ועת (Monsey, NY)

הדלקת נרות - 4:26 שקיעה/יום השבת - 4:43
זמן קריאת שמע/מ"א - 8:33 צאת הכוכבים/מעריב - 5:33
זמן קריאת שמע/גר"א - 9:09 לשיטת רבינו תם - 5:55

מדעת עליון

ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי וכו' (כה-כ)
פרש"י המתין לה עד שתהא ראויה לביאה ג' שנים ונשאה עכ"ל. לכאורה
אינה מובן החשבון של רש"י, דכבר מבואר להלן בספרי (זאת הברכה ל"ו)
"יש זוגות ששנותיהן שוות, רבקה וקהת, לוי ועמרם, יוסף ויהושע וכו' " וזוג
א' של רבקה וקהת חיו מאה ושלושים ושלוש שנה עיי"ש. וכתב רבינו חזקיהו
ב"ר מנוח זצ"ל, בס' חזקוני, שאי סלקא דעתך שלא היתה רבקה אלא בת ג'
שנים כשנישאת ליצחק כמפרש"י, נמצא חסר משנותיה של רבקה י"א שנה.
כיצד? רבקה היתה בת ג' שנים כשנישאת ובת עשרים ושלוש כשילדה. ויעקב
היה בן ששים ושלוש שנים כשנתברך מיצחק כמו שפרש"י, וארבע עשרה שנה
נטמן בישיבה של שם ועבר, עשרים שנה שמש בבית לבן, ושנה וחצי גר בסוכות
וששה חדשים בבית קל, ובאותו פרק נתבשר על מיתת אמו, כמפרש"י גבי
אלון בכות. ולכן שים עשרים ושלוש שהיתה רבקה כשילדה עד שמתה, לא יהיו
רק מאה ועשרים ושנים שנה! וזה דלא כחשבונו של רש"י.
לכך נראה שהיתה רבקה בת י"ד שנה כשנישאת ליצחק. וכמו כן גרסינן
בסדר עולם, כשחזר אברהם מן העקידה, נתבשר שנולדה רבקה - פירוש,
שנתבשר שנולדה כבר כשעברו אחת עשרה שנה. וראייה לדבר במה שמצינו
שאמר אליעזר בפרשת חיי שרה, "נקרא לנערה ונשאלה את פיה" (כד-נו), ועיין
שם מה שפרש"י וז"ל שאין משיאין את האשה אלא מדעתה עכ"ל. וכיון שלא
ילדה עוד עשרים שנה, נמצא כפי החשבון שחיה קל"ג שנים.

ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך וגו' (כז-לה)
בתרגום איתא וז"ל במרמה - על אחוה בחכמתא עכ"ל. ולכאורה צריך עיון,

ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים וגו' (כו-יט)

We learn an important lesson from the story of the three wells that
Yitzchok dug, as a way that one can progress in the service of Hashem.
Explains the Bais Avrohom, R' Avrohom of Slonim ZT"L, in the
beginning the Yetzer Harah tries to overcome a person and convince him
with all kinds of logic and arguments that he should not serve Hashem. This
is called "עסק" - "Contention" - the name of the first well - since the Yetzer
Harah contends with him, in order to restrain him from properly serving
Hashem. When a person has managed to overcome this first obstacle, the
Yetzer Harah again arises to oppose him, even stronger now, and cause his
resolve to weaken so he may fall. This is called "יטטנה" - "Opposition". If,
after all this, he still manages to win over his Yetzer Harah, then Hashem
will reward him - "And now Hashem has made room for us (רחובות) and we
will be fruitful in the land." The wells of Yitzchok were not stopped up like
his father, Avrohom's wells were, because they were made with an extra
exertion of his strength. And what a Jew achieves while serving Hashem
with extra exertion will remain forever, like an iron wall.

The first letters of the names רשע, שטנה, רחובות spell out the word -
wicked, but also the word שער - gate. This teaches us that when one exerts
himself to the point that he actually overcomes his Yetzer Harah, he leaves
behind his identity of רשע and passes through the "gate" of righteousness, as
the posuk says, "This is the gate of Hashem, the tzaddikim enter through it."

הוא היה אומר

R' Chaim Soloveitchik ZT"L (R' Chaim Brisker) would say:

"The Russian government passed a resolution that every Jewish rabbi
must know Russian. If it would be up to me, I would propose a resolution
that every rabbi must know Shas and Poskim!"

R' Dov Ber of Mezeritch ZT"L (Mezeritcher Maggid) would say:

"One who creates a small defect in his body, creates a great defect in his
soul!"

R' Sholom Ber ZT"L of Lubavitch would say:

"Fear of death occurs only when a person has only one world, but many
Gods. However, when the reverse is true, and a person has only one G-d and
two worlds, death is not that frightening."

THIS ISSUE SPONSORED BY MR & MRS TZVI TURNER

For all inquiries and הערות, please call 845-282-9081 or E-mail: TorahTavlin@aol.com

Avimelech, and not from Avrohom. *Hashem*, therefore, formed the image of Avrohom onto Yitzchok's face, so as to dispel all doubt. The *gemara* (בבא קמא צז) tells us that Avrohom went a bit further and created a coin with the image of Yitzchok on one side and Avrohom on the other, so that even people who were unable to see father and son in person, would be able to acquire this coin and see for themselves that Yitzchok was truly the son of Avrohom - and not, G-d forbid, a *mamzer* from Avimelech."

The rich man was still smarting from the Maggid's comment and was still unconvinced. "So, what does that have to do with me?" he asked.

The Dubno Maggid looked at him sharply. "When Yitzchok would take the coin out of his pocket, only then could everybody see that he wasn't a *mamzer*. But if Yitzchok never takes a coin out of his pocket, how could anyone know the truth and not think he's really a bastard?" The rich man understood the Maggid's intention and gave a sizable donation.

TORAH GEMS

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק וגו' (כה-יט)

The Ba'al Haturim writes that the last *posuk* of *Parshas Vayera* - "And (Yishmael) dwelt from Chavila until Shur ... over all his brothers he lay", and the first *posuk* of this week's *Parsha*, are juxtaposed to teach us that only when the reign of Yishmael falls, will *moshiach* come. R' Moshe Wolfson Shlit"a explains this on a deeper level: The prerequisite to inheriting *Eretz Yisroel* is the *mitzvah* of *Bris Milah*. Not only Jews, but even the descendants of Yishmael practice the art of circumcision and, therefore, also have a claim to *Eretz Yisroel*. However, their practice of this *mitzvah* is devoid of the holy intentions which the descendants of Yitzchok, the Jewish people, have.

As we know, control of the world's fire is in the hands of the descendants of Yishmael, who control the flow of oil; indeed, nine centuries ago, Rashi observed that the fact that Yosef was sold to a caravan of Yishmaelites bearing sweet-smelling "*spices, balsam, and lotus*" (לז-כה) was a miracle, because Arabs ordinarily sell only foul-smelling oil. As a result, the final redemption of the Jewish people will follow the reign of Yishmael since, according to the *Zohar*, the *mitzvah* of circumcision is related to the "element" of fire and in its merit the third *Bais Hamikdash* will come down from heaven in a ball of fire. Then we will merit the true fulfillment of the *posuk* whose *gematria* equals that of "בית שלישי", a total of 1062, "לא יירש" - "The son of that maidservant (Yishmael) will not inherit."

דמה היתה החכמה מיוחדת במעשה יעקב עד שלא יכול יצחק לפרשו כפשוטו בלי רמאות, והוצרך לרמז על זה ע"י הלשון של "מרמה"?

אלא מביא הר"ר אהרן זוד גולדברג שליט"א, בס' שירת זוד, בשם הרמב"ן שמבואר דבר נפלא בהנהגת יעקב, שלא התכוון לרימהו את יצחק אביו לגמרי לחשוב שהוא עשו ממש, אלא עשאו כמסתפק מי הוא. ונראה שהיה מוכרח לעשות כן בדוקא, כי אילו היה מרמהו עד שיחשוב שהוא עשו, אפשר שבכלל לא היתה מועלת הברכה שבירך יצחק, דכשדעתו לברך עשו איך תחול הברכה על יעקב? על כן הוצרך יעקב בדוקא לדבר כדרך יעקב ולא כדרך עשו, באופן שיפול ספק בדעתו של יצחק ולא ידע מי הוא, ועל ידי זה יברכו בכל אופן ואפילו על צד שהוא יעקב.

ובכן זאת היתה חכמתו של יעקב אבינו שהצליח להטיל ספק בדעתו של יצחק אביו באופן שיתלה שהוא עשו, אבל מכל מקום ישאר בדעתו ספק אפשר שהוא יעקב ויברכו גם באופן זה, ושפיר ראוי לקרות למרמה כזו של יעקב אבינו בלשון של "חכמה".

מעשה אבות סימן לבנים

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק וגו' (כה-יט)

Many years ago, there lived a wealthy man in the town of Dubno, by the name of Yitzchok. He was referred to thus, without the customary title of "*Reb*" before his name, because he was far from a respectable citizen of the city. Although he had much money and owned a large, vibrant business, he was universally regarded as closefisted and even miserly. No one had ever succeeded in squeezing out even a few pennies for *tzedakah* from this rich man; no one that is, until the famous Dubno Maggid, R' Yaakov Krantz ZT"L approached him for a worthy cause.

As expected, the wealthy miser turned him down and refused to part with any money. All the Maggid's requests were in vain. When the Maggid realized that his conventional methods of persuasion were not working with Yitzchok the miser, he changed tracks and tried a different approach.

"If you do not give *tzedakah*," R' Yaakov called out in a loud voice, hoping to attract attention, "The world will think you are a *Mamzer*! Is that what you want? That the world should consider you a *mamzer*!?"

Naturally, this comment got everybody's attention, including the now outraged Yitzchok. How dare anyone call into question his lineage? What right did the Maggid have to say such words, which Yitzchok knew, were obviously not true? He had to know what the Maggid was talking about.

R' Yaakov explained. "In *Parshas Toldos*, Rashi states that the scornors of that generation, would say that Sarah conceived Yitzchok, her son, from